

PERSBERICHT

AIV: meer betrokkenheid nodig voor EU-uitbreiding

Den Haag, 15 juni 2026

De uitbreiding van de Europese Unie staat opnieuw hoog op de Europese agenda. Volgens de Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV) kan uitbreiding bijdragen aan de veiligheid, welvaart en stabiliteit van Europa. Uitbreiding brengt risico's met zich mee, maar de risico's van een afwachtende houding zijn groter. Daarom moet de Europese Unie zich voorbereiden op verdere uitbreiding. Dat stelt de AIV in het advies *Een nieuw momentum voor de uitbreiding van de Europese Unie*. Het advies is opgesteld op verzoek van de minister van Buitenlandse Zaken.

"De discussie over EU-uitbreiding richt zich vaak op de risico's van uitbreiding. De AIV constateert dat de risico's van stilstand uiteindelijk groter kunnen zijn. Een geloofwaardig toetredingsperspectief voor Oekraïne, Moldavië en de landen van de Westelijke Balkan is in het belang van Europa. Tegelijk vraagt uitbreiding om verdere versterking van de democratische, rechtsstatelijke en bestuurlijke weerbaarheid van de Unie zelf. Uitbreiding en hervorming moeten daarom zoveel mogelijk hand in hand gaan," aldus Bert Koenders, voorzitter van de AIV.

Meer Nederlandse regie

De AIV onderzocht wat uitbreiding betekent voor Europa en Nederland. De raad concludeert dat Nederland een actievere rol moet spelen bij de uitbreiding van de Europese Unie. Daarbij moeten niet alleen de risico's van uitbreiding, maar ook de risico's van een afwachtende houding worden meegewogen. De AIV pleit voor extra bescherming van democratie en rechtsstaat, overgangsmaatregelen waar nodig en een Unie die nieuwe lidstaten ook daadwerkelijk kan opnemen. Ook adviseert de raad nauwere samenwerking met het Verenigd Koninkrijk, Noorwegen en IJsland.

Snelle toetreding van Oekraïne

De AIV vindt dat Oekraïne zo snel mogelijk moet kunnen toetreden tot de Europese Unie, zodra aan de voorwaarden is voldaan. Een toetredingsverdrag zou uiterlijk één jaar na een duurzaam bestand tussen Rusland en Oekraïne moeten zijn uitonderhandeld. Ook adviseert de raad Oekraïne geleidelijk nauwer te betrekken bij de Europese besluitvorming.

Toetreding van Montenegro en Albanië

Montenegro en Albanië maken volgens de AIV goede voortgang richting EU-lidmaatschap. Nederland en de Europese Unie moeten zich daarom voorbereiden op hun toetreding. De raad pleit voor een nieuwe generatie toetredingsverdragen met extra aandacht voor rechtsstaat, democratie en mediavrijheid. Ook moet meer worden geïnvesteerd in kennis en draagvlak voor uitbreiding.

Meer inzet voor de Westelijke Balkan

Voor de landen van de Westelijke Balkan blijft EU-lidmaatschap op termijn volgens de AIV het belangrijkste perspectief op vrede, stabiliteit en economische ontwikkeling. Daarom pleit de raad voor meer politieke betrokkenheid, steun aan hervormingen en een actievere rol bij het oplossen van conflicten. Ook vraagt de AIV bijzondere aandacht voor Kosovo en Bosnië en Herzegovina gezien de bijzondere historische verantwoordelijkheid van Nederland.

Hervorming van de Unie

Uitbreiding en hervorming moeten volgens de AIV hand in hand gaan. Daarom adviseert de raad samen met gelijkgezinde landen te werken aan een plan voor hervormingen van de Europese Unie. Dat plan moet gericht zijn op bescherming van de rechtsstaat, versterking van het buitenlands en veiligheidsbeleid, bescherming van de democratie, hervorming van de begroting en verbetering van de besluitvorming. De Europese Unie moet niet alleen kandidaat-lidstaten voorbereiden op toetreding, maar ook zichzelf voorbereiden op uitbreiding.

Aanbevelingen

De AIV adviseert de regering:

- meer betrokkenheid en regie te tonen bij de verdere uitbreiding van de Europese Unie
- te streven naar snelle verankering van Oekraïne in de Europese Unie
- meer ambitie en betrokkenheid te tonen bij de Europese integratie van de Westelijke Balkan
- samen met gelijkgezinde landen het initiatief te nemen voor een hervormingsagenda van de Europese Unie

Het advies Een nieuw momentum voor de uitbreiding van de Europese Unie is vanaf 15 juni 2026 te downloaden via www.adviesraadinternationalevraagstukken.nl. Het advies wordt op 16 juni aangeboden aan de Minister van Buitenlandse Zaken.

Voor interviewverzoeken kunt u contact opnemen met Sélua El Mahjari, 06-25725849 of selua-el.mahjari@minbuza.nl.